

Asia Floor Wage Alliance

Liên minh sàn lương Châu Á kêu gọi các nhãn hàng chịu trách nhiệm khi thuế quan của Mỹ đe dọa sinh kế của hàng triệu lao động ngành may mặc

Tháng 7/2025

Liên minh sàn lương Châu Á (AFWA), một liên minh các công đoàn đại diện cho người lao động ngành may mặc trên toàn châu Á, đoàn kết phản đối các chính sách thương mại đe dọa quyền lợi của người lao động và làm trầm trọng thêm bất bình đẳng toàn cầu. Việc chính phủ Mỹ gần đây áp đặt thuế quan đối với hàng may mặc nhập khẩu từ châu Á đang đe dọa sinh kế của hàng triệu lao động may mặc, phần lớn là phụ nữ mà hiện đang nhận mức lương dưới chuẩn nghèo.

Việc áp đặt thuế quan có nguy cơ gây ra một cuộc khủng hoảng nhân đạo ở quy mô tương tự như đại dịch COVID-19 – thời điểm các nhãn hàng toàn cầu từ chối trách nhiệm dẫn đến sa thải công nhân hàng loạt, đóng cửa nhà máy, lan rộng tình trạng chiếm đoạt tiền lương và gia tăng bạo lực, quấy rối trên cơ sở giới. Cái giá của các toan tính địa chính trị sẽ do những người lao động ngành may mặc phần lớn là phụ nữ phải gánh chịu, họ phải đối mặt với thất nghiệp và nghèo đói ngày càng trầm trọng, trong khi các nhãn hàng vẫn đặt lợi nhuận lên trên người lao động.

“Thuế quan không thể được sử dụng như vũ khí trong các xung đột địa chính trị. Chúng tôi phản đối việc áp đặt thuế mang tính trừng phạt này vì nó sẽ gây ra những hậu quả nghiêm trọng đối với con người,” ông Wiranta Ginting, Phó Điều phối viên Quốc tế của Liên minh sàn lương Châu Á (AFWA) cho biết. “Các nhãn hàng thu lợi từ việc gia công sản xuất không thể giữ im lặng hay thụ động khi các thay đổi về thuế quan dẫn đến đóng cửa nhà máy hoặc sa thải hàng loạt.”

Để xây dựng một ngành may mặc toàn cầu công bằng và bình đẳng, chúng tôi đề xuất bốn nguyên tắc cốt lõi cần được coi là nền tảng để định hình lại thương mại toàn cầu trong ngành may mặc:

Asia Floor Wage Alliance

1. Phản đối việc vũ khí hóa thuế quan

Thuế quan vốn là một công cụ bình thường để tăng thu ngân sách và năng lực tài chính của nhà nước. Tuy nhiên, trong bối cảnh nền kinh tế sản xuất toàn cầu, thuế quan còn có thể phục vụ hai mục tiêu khác biệt sau:

- i. Tái cấu trúc sản xuất nhằm hướng tới công bằng và tạo cơ hội việc làm cho người lao động.
- ii. Áp đặt các biện pháp trừng phạt mang tính địa chính trị đối với một số nền kinh tế cụ thể.

Trong trường hợp đầu tiên, nếu việc áp thuế thực sự có thể chuyển hoạt động sản xuất hàng may mặc về Mỹ và tạo việc làm cho người lao động Mỹ, có thể lập luận rằng đây là một sự thay đổi có lợi cho người lao động. Tuy nhiên, hiện nay không có bất kỳ kịch bản nào khả thi để chuyển hoạt động sản xuất may mặc về Mỹ. Chi phí sản xuất sẽ cao đến mức giá bán lẻ vượt ngoài khả năng chi trả của người tiêu dùng tại Mỹ cũng như các nơi khác trên thế giới. Thuế quan trong ngành may mặc tại Mỹ không thể dẫn đến việc khôi phục đáng kể sản xuất hàng may mặc trong nước Mỹ. Những mức thuế này chỉ nhằm một mục tiêu duy nhất - đó là các biện pháp trừng phạt vì lý do địa chính trị chưa rõ ràng.

Liên minh sản lượng Châu Á phản đối thuế trừng phạt. Thuế quan không thể là công cụ để xử lý các xung đột địa chính trị.

2. Điều chỉnh thuế quan phải hợp lý và công bằng

Nếu bắt buộc phải áp dụng thuế quan, thì mức thuế đó phải được thiết kế một cách hợp lý và công bằng. Liên minh sản lượng Châu Á phản đối bất kỳ chính sách thuế nào làm sai lệch cán cân thương mại hiện có, gây thiên vị cho một số quốc gia trong khu vực so với các quốc gia khác. Cấu trúc thuế không cân đối sẽ làm mất ổn định nền tảng sản xuất tại châu Á. Trên thực tế, các mạng lưới sản xuất toàn cầu đã mở ra cơ hội mở rộng nền tảng công nghiệp ở các nước đang

Asia Floor Wage Alliance

phát triển, dù chủ yếu ở những tầng thấp trong chuỗi cung ứng – nơi mà quyền lao động ít được đảm bảo và lương lao động rất thấp.

Việc áp dụng các mức thuế mới sẽ làm méo mó vai trò của các mạng lưới sản xuất toàn cầu - động lực của tăng trưởng bao trùm và bền vững. Cấu trúc thuế cần được thiết kế tương xứng với giá trị cơ bản của hàng hóa, đảm bảo rằng tỷ trọng thị phần của các quốc gia trong thị trường Mỹ không bị ảnh hưởng nghiêm trọng. Chính sách thuế không được sử dụng để chia rẽ lực lượng lao động ngành may mặc ở châu Á hoặc kích động sự cạnh tranh hủy hoại lẫn nhau. Người lao động cần được đoàn kết dựa trên giá trị tập thể của lao động trong khu vực và bảo vệ sự ổn định của thương mại.

3. Chuyển hướng nguồn thu từ thuế quan để bảo vệ an sinh xã hội cho người lao động

Người lao động ngành may mặc nhận mức lương thuộc loại thấp nhất trong các ngành sản xuất, trong khi châu Á là khu vực sản xuất phần lớn quần áo cho thị trường toàn cầu. Đây cũng là nơi có tỷ lệ người lao động nghèo cao nhất. Với mức lương chỉ ở mức nghèo, phụ nữ làm việc trong ngành may đang chật vật để trang trải cuộc sống hàng ngày.

Việc chính phủ Mỹ áp thuế sẽ giúp tăng nguồn thu ngân sách của Mỹ. Tuy nhiên, đây cũng là một hình thức đánh thuế lên các chuỗi sản xuất toàn cầu. Vì công lý, Liên minh sản lượng Châu Á yêu cầu chia sẻ công bằng nguồn thu từ thuế mà chính phủ Mỹ thu được từ chuỗi cung ứng toàn cầu của ngành may mặc. **Ít nhất 50% số tiền thuế này** phải được phân bổ lại cho các quốc gia sản xuất dưới hình thức **Quỹ An sinh xã hội** dành cho người lao động ngành may. Điều này sẽ góp phần giảm thiểu tác động của các mức thuế trừng phạt. Quỹ này cần cung cấp hỗ trợ thiết yếu trong các trường hợp công nhân bị sa thải, đóng cửa nhà máy, hoặc chuyển dịch sản xuất do tác động từ chính sách thuế.

Ngoài ra, các hiệp định thương mại song phương cần thể chế hóa nội dung này, và chính phủ các nước cũng phải đóng vai trò trong việc xây dựng Quỹ an sinh xã hội này.

4. Yêu cầu các nhãn hàng chịu trách nhiệm bồi thường cho người lao động:

Asia Floor Wage Alliance

Khi các nhãn hàng rút khỏi các nhà máy cung ứng – hậu quả là tức thời và tàn khốc đối với người lao động. Toàn bộ công nhân bị sa thải mà không có bất kỳ cảnh báo hay nguồn thu nhập dự phòng nào. Việc rút lui như vậy không phải là điều mới, mà là một phần trong mô hình lặp lại trong chuỗi cung ứng may mặc toàn cầu – nơi các nhãn hàng tìm cách né tránh rủi ro, trong khi hậu quả thì người lao động phải chịu.

Chúng ta đã chứng kiến điều này rất rõ ràng trong cuộc khủng hoảng COVID-19: các nhãn hàng hủy đơn hàng chỉ sau một đêm và bỏ rơi các nhà máy cung ứng tại nhiều quốc gia sản xuất may mặc. Hàng triệu lao động – phần lớn là phụ nữ – đã bị bỏ lại mà không có lương, trợ cấp thôi việc hay bất kỳ hình thức hỗ trợ nào. Hiện nay, việc các nhãn hàng rút lui do tác động từ thuế quan đang đe dọa gây ra một làn sóng tổn hại tương tự – trừ khi có các biện pháp bảo vệ khẩn cấp được áp dụng.

Không một nhãn hàng nào được phép rút khỏi nhà máy mà không đàm phán với Nhóm Thương lượng với Nhãn hàng Châu Á (ABBG) – cơ quan thương lượng khu vực do Liên minh sản lượng Châu Á thành lập. Có hai kịch bản có thể xảy ra trong trường hợp này:

- i. Khi việc rút lui của nhãn hàng dẫn đến việc **đóng cửa toàn bộ nhà máy**, người lao động phải được bồi thường đầy đủ cho những năm làm việc và không bị bỏ rơi trong tình trạng thất nghiệp đột ngột. Việc bồi thường cần được thực hiện kịp thời, minh bạch, phù hợp với các tiêu chuẩn quốc gia và quốc tế, và do nhãn hàng chi trả theo tỷ lệ quy mô kinh doanh của họ với các quốc gia và công ty cung ứng.
- ii. Trong các trường hợp **đóng cửa một phần** – dẫn đến sa thải, giảm giờ làm hoặc cắt giảm lương – người lao động vẫn phải được bảo vệ. Người lao động bị sa thải tạm thời do giảm đơn hàng phải được nhận ít nhất 75% mức lương thông thường trong suốt thời gian nghỉ việc. Nếu tình trạng nghỉ tạm thời này trở thành vĩnh viễn, thì họ cũng phải được bồi thường như trong trường hợp đóng cửa hoàn toàn.

Trong mọi trường hợp, việc tái tuyển dụng tất cả người lao động bị sa thải là điều kiện không thể thương lượng. Các nhãn hàng phải chịu trách nhiệm trực tiếp để đảm bảo rằng những gián đoạn

Asia Floor Wage Alliance

do các quyết định mua hàng liên quan đến thuế quan không trở thành công cụ làm suy yếu các tổ chức công đoàn hay quyền lợi của người lao động. Người lao động ngành may mặc không bao giờ được coi là lực lượng hy sinh thay thế.

Phong trào lao động cần có một cách tiếp cận mang tính thương mại để thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội cân bằng, công bằng và bền vững, đồng thời xây dựng một mặt trận thống nhất chống lại mọi hình thức bất công trong thương mại. Hai nguyên tắc cốt lõi của cách tiếp cận này là:

- i. Phát triển nền tảng công nghiệp một cách cân bằng giữa tất cả các quốc gia,
- ii. Phân phối bền vững và công bằng nguồn thu từ việc đánh thuế lên các mạng lưới sản xuất toàn cầu.

Chúng tôi phản đối một hệ thống thương mại toàn cầu được xây dựng trên sự bóc lột – nơi các nhãn hàng thu về hàng tỷ USD trong khi người lao động – phần lớn là phụ nữ – bị đẩy vào cảnh nghèo đói và nợ nần. Đã đến lúc phải viết lại các quy tắc thương mại toàn cầu: một chuỗi cung ứng lấy người lao động làm trung tâm, chứ không chỉ là công cụ làm giàu cho số ít. Ngành may mặc toàn cầu phải được đặt trên nền tảng của công lý, bình đẳng và trách nhiệm.

Không thể để các nhãn hàng thu lợi từ lao động giá rẻ rồi rút lui khi khủng hoảng xảy ra. Các chính phủ không được phép sử dụng thương mại như vũ khí gây tổn hại đến mạng sống của con người. Chúng tôi kêu gọi phong trào lao động toàn cầu cùng đứng lên với phong trào lao động châu Á – bởi khi một bộ phận của giai cấp công nhân bị tấn công, thì toàn bộ giai cấp đều đang bị đe dọa. Thông qua các cam kết ràng buộc đối với nhãn hàng, việc phân phối lại nguồn thu từ thương mại cho người lao động, và một mặt trận thống nhất chống lại thương mại bóc lột, chúng ta sẽ cùng đấu tranh. Bất kỳ điều gì thấp hơn đều là sự phản bội. Bất kỳ điều gì thấp hơn đều là đồng lõa.